

Hans Majestet Kongens tale til det 71de ordentlige Storting ved dets åpning.

Hr. president, Folkets representanter!

Jeg hilser Folkets representanter velkommen til sin ansvarsfulle gjerning. Det er vanskelige tider for vårt folk, men jeg vil uttale det ønske og det håp at det må lykkes Stortinget til gagn for fedrelandet å løse de mange og viktige oppgaver, som melder sig.

Der er ikke inntrådt nogen forandring i det vennskapelige forhold til fremmede makter, og det fortrolige forhold mellom de nordiske land som blev innledet under verdenskrigen er oprettholdt.

Norge har vært representert også ved Folkenes Forbunds 2net Forsamlingsmøte i Genf. Ved dette møte er ytterligere styrket det samarbeide mellom folkene, som Forbundet har grunnlagt. Der blev valgt dommere til den internasjonale domstol, som skal skifte rett mellom folkene, og dermed er denne betydningsfulle mellomfolkelige institusjon blitt til virkelighet. Jeg har ratifisert den bestemmelse i domstolens vedtekter, som gir domstolen den mest vidtgående domsmyndighet.

Også utenfor Folkeförbundet har der vært sterke bestrebeler for å styrke samfolelsen mellom folkene. Særlig må i denne forbindelse nevnes Washingtonkonferansen med sikte på å begrense stormaktenes rustninger. Til konferansen i Genua, som skal drøfte midlene til Europas økonomiske gjenreisning, er vårt land innbudt.

I anledning av Finnlands overtagelse av den til Norge støtende del av Petsjengiområdet m. v., vil der bli forelagt Stortinget en proposisjon om åpning av forhandlinger med Finnland om forskjellige spørsmål, som derved opstår.

Forhandlingene med Finnland om en konvensjon angående renbeite i grensedistriktene ventes avsluttet i nær fremtid. Proposisjon om godkjennelse vil derefter bli forelagt for Stortinget.

Norge har 7de september f. å. i henhold til Spitsbergentraktatens art. 8 tilstillet traktatens øvrige signatarmakter sitt utkast til bergverksordning for øgruppen.

Der vil bli gitt Stortinget en meddelelse om de spørsmål som reiser sig for Norge i anledning av den fra dansk side utfordrigede bekjendtgjørelse om inndragning av hele Grønland under dansk suverenitet.

De i henhold til Stortingets beslutning av 20de juli 1920 påbegynte forhandlinger med Portugal og Spania angående avslutelsen av nye handelsavtaler har vært fortsatt.

For Spanias vedkommende er der 1ste desember 1921 avsluttet en interimsavtale med varighet til 31te mars 1922. Denne avtale vil bli tilstillet Stortinget.

Likeså vil Stortinget få meddelelse om de med Spania og Portugal forevrig ført forhandlinger.

Med den russiske socialistiske føderative rådsrepublikk er der den 2nen september 1921 sluttet en foreløpig overenskomst angående handelsforbindelsene. I henhold til denne avtale har Norge sendt en handelsdelegasjon til Russland likesom rådsrepublikken har sendt en handelsdelegasjon til Norge.

På grunnlag av den av Utenrikskommisjonen avgitte innstilling om organisasjonen av Utenriksdepartementet og Norges diplomatiske og konsulære representasjoner vil der bli fremsatt forslag for Stortinget om reformer i utenriksvesenet.

Våre næringsveier har i det forløpne år virket under vanskelige forhold. Dette gjelder såvel landbruket som skibsfarten, fiskeriene og industrien. Der er herunder inntrådt en arbeidsløshet, som har nødvendiggjort omfattende foranstaltninger såvel fra statens som fra kommunenes side. Den vanskelige situasjon for næringslivet og arbeidslivet vil fremdeles påkalle statsmaktenes fulle opmerksomhet.

De gjenstående kriseinstitusjoner vil bli avviklet så hurtig og i den utstrekning som almene hensyn tillater. Priskontrollen oprettholdes inntil videre.

Ved opgjør av statsbudgettet er der lagt vekt på å undgå nye skatter, som kan virke trykkende på næringslivet. Ved i størst mulig utstrekning å øke utgiftene begrenset og ved forøkelse av luksusbeskatningen, hvorom der vil bli fremsatt forslag, er det lykkes å opnå balanse.

Man har særlig lagt vekt på å holde opp arbeidsbudgettene. Derimot har man på andre budgetter måttet avvise eller foreslå utsatt en rekke krav, som det under andre forhold hadde vært ønskelig å imøtekommne.

Der vil bli fremsatt forslag om statsmonopol for innførsel av korn og mel og om visse andre foranstaltninger til sikrelse av landets kornforsyning og fremme av den innenlandske kornavl.

Landets opdyrkning og boligsaken vil søkes tilgodesett blandt annet ved en utvidelse av det bestående pengelotteri.

En plan for videre fremme av jernbanebygningen aktes fremlagt for Stortinget i år. Nytt forslag om folketrygd er under utarbeidelse.

Der vil bli fremsatt proposisjon om utfordring av en lov om tvungen voldgift i arbeidstvister.

Fra arbeiderkommisjonen er bebudet innstilling i den nærmeste fremtid angående spørsmålet om arbeidernes andel i bedriftenes ledelse og utbytte.

Der vil bli fremlagt forslag om ny reseptlov, likesom monopol for brennevin, vin og bokkøl snarest vil søkes gjennemført.

Der aktes fremsatt forslag til lov inneholdende visse bestemmelser om leie og tvungen avståelse av husmannsplasser, bygseljord og leilendingsgårder.

Den i 1919 nedsatte jordkommisjon ventes i nær fremtid å avgje innstilling om tilveiebringelse av jord til jordbruk og om erhvervelse av jordbruksjerigheter m. v.

På grunn av de store samfundsmessige interesser, som knytter sig til spørsmålet

om en bedre ordning av omsetningsforholdene for landbruksprodukter har man foreslått dette spørsmål utredet av en komité.

Der er nedsatt en komité til utredning av spørsmålet om å fremme avsetningen av vår sild.

Man venter i den nærmeste fremtid innstilling fra en komité, som utreder spørsmålet om samvirke blandt fiskere.

Til støtte for fiskeriene er der fremsatt proposisjon for Stortinget om garanti mot tap ved eksport av klippfisk.

Forslag til almindelig lov om samvirke er under utarbeidelse.

Den kommisjon, som blev nedsatt til behandling av spørsmålet om motarbeidelse av trusdannelser har avgitt sin innstilling, som nu er under bearbeidelse.

Forsvarskommisjonens arbeide pågår. Den har nu ferdigbehandlet enkelte avsnitt av sin innstilling.

Blandt lovforslag, som vil bli forelagt, skal jeg videre nevne en lov om banker og om forandringer i den gjeldende sparebanklovgivning, likesom spørsmålet om forandringer i lovene om skadeforsikring er under bearbeidelse i administrasjonen.

Jeg ber Gud signe Stortings gjerning og erklærer herved Norges 71de ordentlige Stortings forhandlinger åpnet.

Gitt på Kristiania slott den 25de januar 1922.

Haakon.

O. Blehr.

H. S. Fürst.

Hans Majestet Kongens beretning til Stortinget om rikets tilstand og bestyrelse i den tid, som er forløpet, siden forrige beretning blev avgitt.

Vi Haakon, Norges Konge,

gjør vitterlig:

Overensstemmende med rikets grunnlov skal Hans Majestet herved meddele det nu forsamlede storting beretning om rikets tilstand og bestyrelse i 1921.

Den kinesiske republikk har i årets løp opprettet egen legasjon i Kristiania, Schweiz, Tchekoslovakiet, Letland og Estland ~~har~~ latt sig diplomatisk representere i Norge.

Utenrikskommisjonen har avgitt 2nen del av sin innstilling «Organisasjon av Norges diplomatiske og konsulære representasjoner» i mai måned 1921. I den proposisjon som på grunnlag av denne innstilling vil bli fremsatt for Stortinget, foreslås Utenriksdepartementets budgett overført fra regjeringskontorenes fellesbudgett til et eget budgett felles for Utenriksdepartementet og utenriksetaten.

Norge har anmeldt sin offisielle deltagelse i verdensutstillingen i Rio de Janeiro i 1922.

Ratifikasjon er meddelt på den overenskomst om en fast domstol for internasjonal rettspleie som blev istandbragt av Folkenes Forbunds Delegeretforsamling i 1920. Likeledes har Norge undertegnet og ratifisert den til overenskomsten knyttede «fakulta-

tive bestemmelse», hvorved Norge for et tidsrum av fem år og på betingelse av gjensidighet underkaster sig den faste internasjonale domstols avgjørelse av tvistigheter av juridisk art.

Norge har vært representert ved Folkenes Forbunds annen delegeretforsamling i Genf i september—oktober 1921.

I løpet av 1921 har Norge anerkjent de jure Estland, Letland og Litauen.

Overensstemmende med den i februar 1920 undertegnede traktat angående Spitsbergenegruppen har den norske regjering i september 1921 offisielt tilstillet de øvrige signatarmakter et av regjeringen utarbeidet utkast til bergverksordning for øgruppen. Såsnart dette utkast måtte bli vedtatt av maktene vil proposisjon i saken bli forelagt for Stortinget samtidig med spørsmålet om traktatens ratifikasjon.

Restaureringsarbeidet i Trondhjems domkirkes skib har ennu ikke kunnet gjenoptas, da bedømmelsen av det geometriske systems anvendelse på domkirken ikke har kunnet finne sted.

Lov om menighetsråd og menighetsmøter av 3dje desember 1920 — hvorved riks menigheter for første gang er blitt organisert — er besluttet satt i kraft fra 1ste januar 1922 å regne.

Oplysningsvesenets fond og de øvrige kirkelige fond er fremdeles i fremgang.

Artium er i 1921 bestått av 1 246 kandidater.

Ved Universitetet er i 1921 teologisk embedseksamen avgjort av 10 kandidater, juridisk av 58, statsøkonomisk av 43, medisinsk av 59, syrolig-historisk av 18 og matematisk-naturvidenskapelig av 13 kandidater.

Ved Norges tekniske høiskole blev i 1921 optatt 123 studenter, derav 11 i arkitektavdelingen, 50 i bygningsingenøravdelingen, 34 i den elektrotekniske avdeling, 10 i kjemiavdelingen, 18 i maskinavdelingen. I samme år blev uteksaminert 135 kandidater, hvorav 12 arkitekter, 7 bergingeniører, 54 bygningsingeniører, 16 elektroingeniører, 23 kjemiingeniører og 23 maskingeniører.

Antallet av de for Høiesterett henstående upådømte saker, som ved begynnelsen av 1ste sesjon 1921 var 876, nemlig 9 straffesaker og 867 borgerlige saker, utgjorde ved utgangen av 2nen sesjon 1921 1 127, nemlig 5 straffesaker og 1 122 borgerlige saker.

Utgiftene ved undersøkelser av lovovertradelser m. v. som i budgetterminen 1919—20 utgjorde ca. kr. 2 220 000,00, har i budgetterminen 1920—21 Andradd til ca. kr. 2 533 500,00.

Det daglige middeltall av fanger i landsfengslene har i budgetterminen 1920—21 vært 383 — det samme som i forrige termin. I kretsfengslene og de større hjelpefengsler har det daglige middeltall i 1920—21 vært 276 straffanger og 228 varetektsfanger mot henholdsvis 242 og 212 i foregående termin.

Av Arbeiderbruk- og Boligbanken er i 1921, for hovedsætet pr. 31te desember 1921 og

lånekontorene pr. 30te november 1921, utbetalt pantelån med følgende beløp:

Brukslån . . . kr.	14 550,00
Boliglån . . . ,	1 800,00

Banken har i 1921 ikke optatt noget seriellån.

Av Småbruk- og Boligbanken er i 1921, for hovedsætet pr. 31te desember og for lånekontorene pr. 30te november 1921, utbetalt pantelån med følgende beløp:

Småbruklån A (3½ pct.) . . . kr.	135 500,00
» A (4 pct.) . . . »	4 217 600,00
» B (4 pct.) . . . »	229 700,00
» B (4½ pct.) . . . »	6 595 350,00
Boliglån (4 pct.) . . . »	113 000,00
» (4½ pct.) . . . »	8 639 250,00
» (Finnmark) (2½ pct.) »	90 050,00
» uten kommunegaranti (4½ pct.) . . . »	6 600,00
<hr/>	
	Kr. 20 027 050,00

Av den i 1916 utstedte låneserie stor 20 mill. kroner, hvorav der pr. 1ste januar 1921 forefantes en beholdning av usolgte obligasjoner til pålydende beløp kr. 4 190 800,00 er der i 1921 intet solgt.

Banken har i 1921 optatt et nytt innenlandsk seriellån stort 25 mill. kroner hos Den Norske Handelsbank.

Rikets hjemmehørende folkemengde utgjorde ved folketellingen 1ste desember 1920 — etter den foreløbige optelling — 2 646 306, herav i bygdene 1 861 424 og i byene 784 882.

Folkemengden er øket med over 250 000 mennesker siden 1910 (10,6 pct.).

Ved årsskiftet 1921—22 kan folkemengden anslås til ca. 2 670 000.

Den oversjøiske utvandring, som under krigen og nærmest etterfølgende år var helt ubetydelig, har heller ikke i 1921 vært særlig stor.

I årets 3 første kvartaler utvandret i alt 4 166 personer mot 4 062 i det samme tidsrum i 1920 og 5 581 i hele året 1920.

Ekteskapshyppigheten har i 1921 vært meget stor. Antallet av gifte par i tiden januar—oktober 1921 utgjorde 12 364, flere enn i det tilsvarende tidsrum i noget tidligere år.

I de samme 3 kvartaler fødtes 49 111 — også et forholdsvis stort antall, men lavere enn i 1920. Dødeligheten var usedvanlig liten.

Det samlede antall døde i de 3 første kvartaler utgjorde 23 380; i samme tidsrum 1920, som også var et usedvanlig gunstig år, døde over 26 000. Også fødselsoverskuddet har følgelig vært forholdsvis stort i det forløpne år.

Sundhetstilstanden i 1921 viser fremdeles bedring i forhold til de 2 nærmest foregående år, så den endog kan betegnes som særdeles tilfredsstillende. Sammenliknet med foregående år sees således de fleste epidemiske sygdommer og da navnlig influenza anmeldt med et endog betydelig forminsket antal angrepne. I byene viser dog tyfoidfeber, meslinger og akut diarré (kolerine) nogen tiltagen, mens i landdistriktene foruten meslinger vesentlig dysenteri (blodgang) og barselfeber synes å ha hatt øket utbredning.

Oktober 1920	4 125
Januar 1921	12 725
April —	18 028
Juli —	17 324
Oktober —	18 163
November —	19 845

Som uttrykk for stigningen i antallet av arbeidssøkende menn ved de offentlige arbeidskontorer hitsettes etter situasjonsrapportene fra arbeidsledighetsinspektoratet tallene pr. 25de i hver av følgende måneder:

Oktober 1920	4 125
Januar 1921	12 725
April —	18 028
Juli —	17 324
Oktober —	18 163
November —	19 845

I 1920 var det bare høstmånedene, særlig november og desember som var preget av egentlig arbeidsledighet. Ved nyttår 1921 steg arbeidsledigheten sterkt, og i hele 1921 har arbeidsforholdene vært ualmindelig mørke på alle kanter av landet.

I årets første måneder steg arbeidsledigheten betydelig. I mai var der nogen bedring. I juni og delvis også i juli lå antallet av arbeidsledige unormalt høit, vesentlig som en følge av bedriftsstans etter storstreiken. I august og september var arbeidsforholdene endel lysere, mens oktober og november igjen viser nogen forværrelse.

Opgavene over arbeidsledighet blandt fagforeningsmedlemmer viser, at de forskjellige fag har vært rammet i større eller mindre grad, men stort sett har bevegelsen vært den samme.

For en del fag synes forholdene å være blitt lysere i løpet av høsten (møbelindustriarbeidere, skotøiindustri-arbeidere, sag-, tomt- og høvleriarbeidere, formere).

For å vise arbeidsledighetens stigning fra høsten 1920 til høsten 1921 anføres arbeidsledighetsprosentene for tre store fagforbund (antall arbeidsledige ved månedens utgang i pct. av medlemstallet).

Jern- og metallarbeiderforbundet.	Trearbeiderforbundet.	Arbeidsmannsforbundet.
1,9	2,5	6,2
8,6	15,4	15,6
15,1	20,0	24,5
22,5	13,4	18,8
21,8	22,8	21,1

Det tilsvarende antall ledige plasser har vært så ubetydelig i forhold til antallet av arbeidssøkende, at det ikke er egnet til nogen bedømmelse av arbeidsforholdene.

Efter situasjonsrapporten pr. 25de november anslår inspektøren for den offentlige arbeidsformidling det samlede antall arbeidsledige menn og kvinner i hele landet til ca. 32 700.

Værst stillet synes for tiden metall- og maskinarbeidere, sjøfolk, bygningsarbeidere og ulærte arbeidere å være.

Blandt kvinnelige industriarbeidere m. fl. og blandt kontordamner er der betydelig ledighet; derimot er der fremdeles for liten tilgang til huslig arbeide av alle slags.

På grunn av de vanskelige arbeidsfor-

Oktober 1920
Januar 1921
April	—
Juli	—
Oktober	—
November	—

Leveomkostningenes stigning nådde sin høide i slutten av 1920. I løpet av det siste år har der gjennemgående vært jevnt fall fra måned til måned. For matvarenes vedkommende må man dog undta juli og august, da der var en liten stigning.

Matvareutgiftene er i det siste år sunket ca. 20 pct. og ligger antagelig nu ca. 170 pct. over 1914. Prisfallet har vært størst på brød, mel, gryn og sukker, ca. 25–30 pct. Derefter kommer utgiftene til kjøtt og flesk som er sunket ca. 20 pct. Melkeprisene og margarinprisene er gått ned ca. 15 pct.

Prisene på smør og egg har gått både op eg ned, men i det store og hele er der fall også her. Det samme er tilfelle med fiskeprisene. Kaffeprisene sank nokså meget i de første måneder av året, men er steget igjen i det siste.

De beregnede samlede leveomkostninger for en arbeiderfamilie er i de 3 første kvartaler, som beregning nu foreligger for, sunket med ca. 15 pct. fra 335 til 288 i forhold til prisene i juli 1914. (Man har da ikke regnet med den ekstraordinære stigning i fagforeningskontingent). I siste kvartal er der yterligere fall, antagelig ca. 4 pct.

Utgiftene til brensel var ved slutten av 1921 ikke mere enn halvparten av hvad de var ved utgangen av foregående år. Nedgangen i disse priser var størst i begynnelsen av året.

Utgiftene til klær og sko er sunket ca. 20 pct. fra desember 1920 til september 1921 (nogen senere opgave har man

hold har virksomheten ved de offentlige arbeidskontorer øket sterkt i 1921. For å belyse dette skal føres op hovedtallene for endel måneder.

Arbeidssøkende.	Ledige plasser.	Besatte plasser.
13 310	9 620	6 762
23 466	6 067	4 315
33 370	10 983	7 422
28 710	7 178	5 306
31 405	7 795	5 860
31 860	5 929	4 662

ikke). Prisfallet har vært sterkest på de ferdigsyddé klær, men mindre på skotøi.

Utgiftene til gass og elektrisitet og «diverse artikler» er også falt, men ikke i samme grad som de ovenfor nevnte utgiftsposter.

Siden forrige beretning er der meddelt stadfestelse på 67 offentlige stiftelser eller legater med en samlet kapital av kr. 3 263 470,98.

Torskefiskeriene har i 1921 gitt større mengdeutbytte enn i de fire foregående år, men mindre enn i noget tidligere år, for hvilke oppgaver foreligger.

Den samlede fangst utgjorde 39 millioner stykker, hvorav 7,7 millioner stykker faller på vinter- og loddefisket i Finnmark, 18,6 millioner stykker på Lofotfisket og 4 millioner stykker paa Romsdalsfisket. Prisene var meget lavere enn i 1920. Det samlede verdiutbytte anslåes til ca. 22 millioner kroner mot ca. 45 millioner kr. i 1920 og 48 millioner kr. i 1919.

Årets storsildfiske innbragte 212 500 mål til en verdi av 2,6 millioner kroner. De tilsvarende tall for 1919 og 1920 var henholdsvis 725 470 mål til en verdi av ca. 25,3 millioner kroner og 307 470 mål til en verdi av ca. 6,1 million kroner.

Vårsildfisket gav 667 100 mål mot 1 073 635 mål i 1920 og 1 307 650 i 1919. Verdiutbyttet anslåes for 1921 til ca. 2,9 millioner kroner, for 1920 til ca. 9,6 millioner kroner og for 1919 til ca. 27,8 millioner kroner.

Fetsildfisket fra begynnelsen av juli til omkring 24de desember viser en totalfangst av 471 000 mål mot 541 000 mål i 1920 og 586 488 mål i 1919. Verdiutbyttet antas for 1921 å dreie sig om ca. 6 millioner kroner mot 5,5 millioner kroner i 1920 og 9 millioner kroner i 1919.

Brislingfisket, som begynte bra i juni, avtok utover sommeren og høsten, men tok sig godt op igjen i november.

Kystmakrellfisket gav et samlet utbytte av 16,4 millioner stykker mot 17,7 millioner i 1920 og 7,6 millioner i 1919.

Overensstemmende med forutsetningen for den mellom Norge og den Russiske Socialistiske Föderative Rådsrepublikk avsluttede handelsavtale, har republikkens regjering i 1921 etablert en russisk handelsdelegasjon her i landet med sæte i Kristiania. Likeledes har den norske regjering opprettet en handelsdelegasjon for Russland med sæte i Moskva, likesom der er blitt ansatt faste offisielle handelsagenter for Norge med stasjoner henholdsvis i Petrograd og Archangelsk til varetagelse av den norske handels- og skibsfarts interesser.

Den nedgang i innførselen av varer fra utlandet som allerede gjorde sig gjeldende i siste halvår av 1920, har fortsatt også i det forløpne år.

Ifølge Det Statistiske Centralbyrås beregninger var verdien av innførselen i 1920 ca. 3 020 mill. kr. og verdien av utførselen ca. 1 185 mill. kr., dessuten blev der gjennomført fremmede varer for 62 mill. kr. Underskuddet i vår handelsballanse var således i 1920 betydelig høyere enn i noget tidligere år.

I 1921 har forholdet mellom verdien av innførte og utførte varer etter forbedret sig noget, men forholdet er dog ikke så gunstig som i normale år før krigen.

Den forserte innførsel i de foregående år og de sinkende priser medførte at en rekke varer kun er innført for å dekke de nødvendigste behov. Dette gjelder alle kornvarer og sukker, hvoraf innførselen er mindre enn i 1913, året før krigen, like-

ledes spinnestoffer, rastoffer for jernindustrien samt kull og koks. Der har i årets løp vært importforbud for brennevin og hete wine undtagen til medisinsk bruk.

Likeledes har der i en del av året vært importforbud for en rekke varer, der nærmest må betegnes som luksusvarer.

Hertil kommer at befolkningens kjøpeevne i årets løp på grunn av arbeidsnedleggelse og bedriftsstans gikk betraktelig ned.

Utførselen har i det forløpne år hatt mange vanskeligheter å kjempe med. Prisene har således gjennemgående vært sterkt sinkende, likesom de utenlandske forbindelser har vært meget tilbakeholdne med sine kjøp. Dertil kommer konkurransen fra andre land.

Til belysning av utførselen i det år som gikk skal man anføre nogen opgaver for endel av de viktigste eksportartikler:

I de 11 første måneder er utført følgende mengder fisk:

	1921. Tonn.	1920. Tonn.
Klippfisk	25 625	30 269
Tørrfisk	19 252	13 682
Salt sild	132 446	239 968
Annен salt fisk	10 972	4 220
Fersk sild	57 329	59 949

Hermetikk:

	1921. Tonn.	1920. Tonn.
Ialt	14 379	19 634
Heraf røket brisling	5 730	3 956
Annen sildehermetikk	6 013	11 153

Trelasteksporet har i januar—november 1921 kun vært 421 715 m.³, mot 856 289 m.³ i samme tidsrum 1920. Nedgangen faller vesentlig på «annen skåren last»: 51 175 m.³ mot 236 611 m.³ i 1920, og høvlet last: 141 216 m.³, mot 285 412 m.³ i 1920, samt kassebord: 31 778 m.³, mot 65 024 m.³ i det foregående år.

Av cellulose er i januar—november blitt utført 71 638 tonn tørr og 319 tonn våt, mot henholdsvis 198 975 og 341 tonn i 1920.

I samme tidsrammer utført følgende mengder tre masse:

	1921.	1920.
	Tonn.	Tonn.
Tørr	5 779	8 896
Våt	294 195	349 625
samt papir:		
Trykkpapir	53 917	116 504
Pakkpapir	16 688	59 325

I årets løp er statens gjenliggende beholdninger av sild og fiskevarer fra dens innkjøp i krigsårene praktisk talt helt realisert.

Til den polske regjering solgtes i januar 1921 i alt 100 000 tonner storsild og vårsild på de for den internasjonale kredittkomités virksomhet gjeldende betalingsvilkår. Av dette parti levertes ca. en tredjedel av statens sildbeholdninger, mens leveringen av de resterende to tredjedeler blev overlatt til de 2 private sildsyndikater, der i henhold til tidligere gitte bemyndigelse av Stortinget blev meddelt statsgaranti for 30 pct. av kredittbeløpet. Det resterende av statens sildbeholdninger er i sin helhet avhendet dels til det norske landbruk til anvendelse som kraftfør, dels til norske sildoljefabrikker og dels oparbeidet ved disse til sildmel og olje for statens regning, hvorved en flerhet av landets sildoljefabrikker kunde holdes igang over den vanskeligste arbeidsperiode.

Statens gjenliggende beholdninger av klippfisk og tørrfisk er likeledes i sin helhet avhendet vesentlig gjennem norske eksportfirmaer til forsendelse til de gamle markeder. De gjenliggende beholdninger av russebehandlet saltfisk fra statens innkjøp av denne vare i 1920 er likeledes realisert, alt til Russland, hvorav ca. 2 000 tonn mot kontant betaling og resten som gave.

Av Statens Fiskecentralens kontorer blev Fiskkontoret og Fiskeforsyningsskontoret opphevret pr. 1ste juli 1921, og Sildkontoret er besluttet opphevret pr. 28de februar i år. De gjenliggende saker fra disse kontorers virksomhet er overført til Fiskecentralens ennå bestående Direksjonskontor. På samme måte er der også forholdt med de gjenliggende saker fra Statens Hvalfangstkontor og Statens Fettdirektorat, som likeledes begge blev opphevret i det forløpne år.

På grunn av de vanskelige forhold, hvorunder fiskeribedriften i sin helhet arbeider og spesielt på grunn av de vanskelige avsetningsforhold for klippfisk som følge av traktatforhandlingene med de pyrenæiske land, blev der i henhold til dertil gitt bemyndigelse av Stortinget truffet bestemmelse om statsgaranti mot tap ved endelig salg av klippfisk av 1921 års fangst på visse nærmere betingelser. Til gjennemførelse av denne garantibestemmelse blev det midlertidig besluttet opprettet et nytt kontor ved Statens Fiskecentral, Klippfiskkontoret. Eksporten av klippfisk er i det store og hele foregått jevnt og nogenlunde tilfredsstillende, saledes at den nevnte garantibeslutning hittil ikke har påført det offentlige nevneverdig utgifter, men man må dog være forberedt på at realisasjonen av de gjenliggende private lagre av klippfisk av 1921 års fangst, anslått til ca. 7 000 tonn, vil medføre et ikke ubetydelig utlegg for det offentlige i erstatning for tap overensstemmende med den gjeldende garanti.

I henhold til Stortings derom fattede beslutning er til lindring av hungersnøden i Russland sendt som gave i alt sild og fiskevarer til et samlet beløp av kr. 700 000,00, nemlig ca. 2 000 tonn russebehandlet saltfisk av statens beholdninger, ca. 10 000 tonner storsild og vårsild av statens beholdninger, ca. 10 000 tonner storsild og vårsild innkjøpt av de 2 private syndikater og 1000 tonner koldklaret medisintran.

Envidere fattet Stortinget beslutning om at forskjellige fiskevarer av statens beholdninger til et beløp av kr. 600 000,00 på nærmere vilkår skulle stilles til disposisjon for Nansens hjelpekomité i Russland. Statens disponible beholdninger utgjorde på det daværende tidspunkt ca. 1 500 tonn russebehandlet saltfisk, som imidlertid kort etter blev solgt til den russiske regjering mot kontant betaling, samt ca. 17 000 sekker sildmel. For dette siste varepartis vedkommende meddelte professor Nansen, etter å ha undersøkt forholdene, at det var av mindre betydning for hans arbeide til lindring av hungersnøden i Russland. Stortings beslutning er derfor gjenneinført på den måte

at der er stillet til disposisjon for Nansens hjelpekomité på de mellom Nansen og de russiske myndigheter omforente betalingsvilkår ca. 2 700 tonner koldklaret medisintran og 15 000 tonner vårsild, der er innkjøpt og betales av de midler som innkommer ved salg av ovennevnte statsbeholdninger av russebehandlet saltfisk og sildmel.

Av de 2 nevnte private sildsyndikaters beholdninger av sild av 1920 års fangst er — etter at den norsk-russiske handelsoverenskomst kom i stand — ca. 200 000 tonner solgt til den russiske regjering mot kontant betaling. Herved er syndikatene beholdninger, hvorfor der som nevnt forelå stortingsbeslutning om bemyndigelse til statsgaranti for inntil 30 pct. eventuelle kredittsalg, også på det nærmeste helt realisert.

Den almindelige depresjon som allerede i den siste halvdel av året 1920 hadde gjort sig så sterkt gjeldende fortsattes også ut igjennem året 1921 og skapte meget store vanskeligheter for en betydelig del av vår industri. Forøvrig kom denne krise til å arte sig noget forskjellig for den del av industrien som vesentlig arbeider for eksporten og den del som vesentlig arbeider for hjemmemarkedets forsyning.

For eksportindustrien blev således 1921, tatt som helhet, nærmest en katastrofe. De overordentlig vanskelige avsetningsforhold som allerede i 1920 hadde meldt sig for bedriftsgrupper som bergverkene, den elektrolytiske industri og hermetikkfabrikene ble ikke bedre i 1921 og dessuten meldte disse vanskeligheter sig nu på det føleligste også for treindustrien, tremasseindustrien og papirindustrien.

En rekke omstendigheter som krigstidens sterke forrykning av produksjons- og konsumsjonsforholdene, den store kapitalmangel, inntektenes betydelige nedgang og mistilliden til fremtiden m. m. hadde på så godt som alle markeder sterkt redusert kjøpeevnen og kjøpelysten. Efterspørselen etter varer skrumpet derfor alle vegne inn og forretningsløsheten ble almindelig. For største delen av vår eksportindustri nødvendiggjorde disse vanskeligheter store innskrenkninger. Dels gikk man til nedsettelse

av arbeidstiden, dels til reduksjon av arbeidsstokken og dels til hel stans.

Eftersom de krigførende lands industrietter var blitt konsentrert om fredelige syssler ble konkurransen om å fylle de forskjellige markeders så sterkt reduserte behov skarpere og skarpere. Prisene falt, og den som arbeidet med de laveste produksjonskostnader og som kunde by de største fordele i form av kvalitet, betalingsvilkår og valuta gikk av med den viktigste del av omsetningen.

Under oppgangstidens sterke efterspørsel etter varer til noe nær hvilkesomhelst priser hadde produksjonskostningene vist en overordentlig sterk stigning. For nu under nedgangstiden å styrke vår eksportindustris konkurranse-evne ble naturligvis først og fremst en betydelig reduksjon av produksjonskostningene nødvendig. Om arbeidslønningene ble der derfor meget snart strid.

I det forløpne år kom det således i så godt som samtlige av eksportindustriens grener også som følge av konflikt til betydelige arbeidsstansninger, og i mange tilfelle blev lønnsnedslag følgen.

For en del av eksportindustriens grupper synes dog utsiktene å være litt lysere henimot årets utgang, idet efterspørselen for enkelte varer er øket noe. Prisene er imidlertid ennå meget lave, og fremdeles klages der over at vi er lite konkurransedyktige som følge av vort høye prisnivå og våre alt for store produksjonskostnader.

Også for hjemmeindustrien har den almindelige depresjon gjort seg overordentlig sterkt gjeldende. Inntektenes nedgang, det sterke prisfall, fremtidens usikkerhet og på alle områder redusert foretaksomhet har naturligvis også på hjemmemarkedet ført til sterkt innskrenket efterspørsel og betydelig forretningsløshet. Og hertil kommer så også de uhyre vanskelige vilkår to av landets viktigste næringer, skibsfarten og fiskeriene, i det sidste år har arbeidet under.

For hjemmeindustrien har derfor de så vanskelige avsetningsforhold gjennemgående ført til betydelige innskrenkninger i driftsti-

den og driftsstans. Særlig er dette tilfelle med de industrier som arbeider for fiskerienes forsyning med redskap og driftsmidler, videre for de industrier som er sterkest interessert i skibsnæringen — og først og fremst da skibsbyggeriene — og endelig for de industrier som fremstiller byggematerialer, maskiner og andre faste driftsmidler.

For en del av hjemmeindustrien er den så sterkt forserte innførsel i 1920 blitt av skjebnesvanger betydning. Da prisfallet kom og forretningsløsheten begynte, ble disse industriers drift sterkt vanskeliggjort, idet en betydelig del av deres kapital lå bunden i disse lagre av dyrt erhvervede råstoffer og halvfabrikater. I mange tilfelle satt dessuten også kjøbmennene inne med store lagre som liten eller ingen suppling trengte og markedets behov for ny forsyning blev ringe.

Den store nedgang i efterspørselen etter så godt som alle industrivarer har selvfølgelig også ført til en sterkt øket konkurranse om markedets forsyning. — Der har vært klaget meget over en overhåndtagende konkurranse også fra andre land og særlig da fra land med lav valuta. Sterke krav har vært reist om statens støtte av vår hjemmeindustri, krav på importforbud, ekstraordinære tollpålegg, valutadifferanseavgifter, leveransepreferanse for norsk industri eller overgang til et alminnelig verditollsystem, men ingen av de mange fremsatte forslag har hittil kunnet samle flertall for sig.

Rikets handelsflåte er i året 1921 forsøkt med 12 skib på 198 338 tonn og utgjør ved årets utgang 3 840 skib på 2 627 510 br. tonn.

Ved slutten av året 1920 var fraktene allerede falt så sterkt at det ble vansklig å balansere skibenes driftsregnskaper. I 1921 er tilstanden paa fraktmarkedet blitt stadig værre, og for enkelte trades vedkommende vipper raterne omkring nivaet fra før krigen. Det er klart at disse rater må bringe store tap da skibenes driftsutgifter av enhver art er betydelig større og i flere henseender det mangedobbelte av hvad de var før krigen.

I første halvdel av året øket da også skibsopleggene sterkt og nådde kulminasjonen i juni måned med ialt 515 skibe paa 1 369 915 tonn dw. eller over 40 pct. av den i utenriks fart sysselsatte handelsflåte. Ved utgangen av oktober var den oplagte flåte redusert til antagelig omkring 700 000 tonn dw. eller ca. 20 pct. av utenrikstonnasjen. Dette har dog ikke sin grunn i nogen bedring på fraktmarkedet, men skyldes sterkt reduserte driftsutgifter og en stigning av de lands valuta hvori norske skib får sine frakter. For de fleste skib som nu er i fart vil driftsresultatet dog neppe vise noget positivt overskudd. Bruttoinntekten som i 1920 nådde rekordhøyden med 1,27 milliard kroner, vil da også 1921 bli betydelig mindre. Norges Rederforbund anslår den til ca. 400 mill. kroner.

Arbeidsledigheten blandt sjøfolk har selv sagt holdt tritt med opleggene. Ved utgangen av året antas ialt omkring 3 000 norske sjøfolk av forskjellige grader å være uten beskjæftigelse.

På grunn av den slette stilling på fraktmarkedet og den norske krones stadig reduserte verdi sammenlignet med det engelske pund er kancellering av de i England påserte nybygningskontrakter i 1921 foretatt i stor stil således at der av den tonnasje på ca. 1 mill. tonn dw. som oprindelig var under bygning eller i bestilling for norsk regning, nu neppe gjenstår mere enn 150 000 tonn dw. fordelt på omkring 18 skib.

I Norge er for tiden under bygning 73 skib på ca. 98 000 brutto reg. tonn.

Der har for tiden ingen oppgave over den under bygning værende tonnasje for norsk regning i utlandet utenfor England, men der er grunn til at anta at den gjenstående nybygningstonnasje som ennå ikke er koncellert er helt ubetydelig.

I tiden januar—oktober 1921 kom der ialt til Norge fra utlandet 6 110 skib på tilsammen 3 566 000 netto tonn, herav med last 1 828 000 netto tonn. I januar—oktober 1920 var de tilsvarende tall 3 596 000 tonn, herav med last 2 399 000 tonn.

I samme tidsrum gikk der fra Norge i 1921: 6 048 skib på tilsammen 3 419 000

tonn, herav med last 2843000 tonn mot i 1920: 3542000 tonn, herav med last 2786000 tonn.

Av norske sjømenn og fangstmenn er i 1921 gjennem norske konsulater i utlandet hjemsendt kr. 1419286,53 i opspart hyre mot i 1920 kr. 2563447,53.

Postmengden i 1921 er gått tilbake i forhold til det foregående år. Når ikke destominstre postvesenets inntekter har vist fortsatt stigning, har dette sin grunn i de i årets løp foretatte portoforhøielser.

De i Madrid den 30te november 1920 av Norges representanter underskrevne internasjonale postoverenskomster er ratifisert og er i sin helhet trått i kraft fra 1ste januar 1922.

I den mellom Norge, Danmark og Sverige avsluttede postoverenskomst er foretatt en del endringer, hvormed de pågjeldende bestemmelser er bragt i overensstemmelse med de internasjonale overenskomster.

Trafikken ved telegraf- og telefonvesenet har tildels vært noget nedadgående, men ved de foretatte takstforandringer er det dog opnådd stigning i innntektene.

Den innenrikske statsunderstøttede dampskibsfart har arbeidet under vanskelige forhold med høie driftsutgifter og fallende fraktinntekter. De tidligere innskrenkninger i lokalrutene har det fremdeles vært nødvendig å oprettholde i stor utstrekning.

Turist- og reisetrafikken har gjennemgående vært livlig. Vestlandet hadde godt besøk av engelskmenn og adskillige amerikanere, på østlandet reiste mange dansker og svensker, dog ikke så mange som ventet. Også endel hollændere innfant sig. Hvad innenlandske reisende angår, har også for dem trafikken vært bra, dog ikke så livlig som foregående år. Hotellene har vært tilfreds med søkningen i alle turiststrøk.

Skyssvesenet lider fremdeles under mangel på faste stasjoner.

Sommeren 1921 var usedvanlig tørr over

Øst- og Sørlandet, usedvanlig nedbørsrik over Vestlandet, Trøndelagen og storstedelen av Nord-Norge.

Det samlede utbytte av landbruksåret 1921 var adskillig under middels. Høi- og vintersæd har gitt noget over middels utbytte mens alle de andre jordbruksvekster har gitt underskudd i omtrent alle fylker.

Underskuddet opveies dog Søndenfjels for en stor del ved at avlingen er av utmerket kvalitet. Nordenfjels derimot er kvaliteten mindre god til dårlig samtidig med at mengden er betydelig under middelsåret.

Ved Norges Landbrukshøiskole blev i 1921 optatt 55 studerende. I samme år blev uteksamineret 30 skogbrukskandidater. Fra de øvrige avdelinger blev ingen uteksaminer på grunn av den nye høiskolelovs bestemmelser om studietidens forlængelse.

Interessen for nydyrkning og kolonisasjon har også i 1921 vært meget stor. Den nye administrasjonsordning med jordstyrer i bygdene synes å fremme denne virksomhet i høy grad.

Bidragene er i stor utstrekning gått til kystdistriktsene og har utvilsomt bidratt meget til å avhjelpe den med fiskerienes vanskelige stilling opståtte arbeidsledighet.

1921 har vært et ugunstig år for skogbruket. Efterspørslen etter tømmer var så liten fra årets begynnelse av, at adskillig tømmer, som var drevet vinteren 1920—21, ikke ble solgt og måtte nedfløtes for skogeiernes regning.

Tømmerprisene er falt voldsomt, og efterspørslen på tømmer har også senere vært meget liten. Den tømmerdrift, som er igangsat for vinteren 1921—22, er derfor svært liten og som følge derav er der betydelig arbeidsløshet blandt skogsarbeiderne. Den ringe hugst og de lavere arbeidspriser har dog medført, at der i 1921 er utført kulturarbeider i skogene i adskillig større utstrekning enn i de nærmest foregående år.

Sundhetstilstanden blandt husdyrene har vært god. Ingen av de i utlandet herskende ondartede smittesotter har fått innpas i vort land.

Arbeidsdriften ved de av Stortinget bevilgede jernbaneannlegg, samt vei-, havne-, vannbygnings- og reguleringsarbeider er foregått i det vesentligste overensstemmende med de for samme lagte planer og i det omfang som de gitte bevilgninger har tillatt. Til avhjelpelse av den rådende arbeidsløshet er der dessuten iverksatt nødsarbeider ved jernbane-, havne- og veianlegg.

Dovrebanen er åpnet for almindelig trafikk.

Der er meddelt tilladelse til anlegg og drift av elektriske forstadsbaner i Aker fra Majorstuen over Tåsen til Sognsvann, fra Tåsen til Sagene samt fra bygrensen om Bryn til Østensjø.

De jernbaner som pr. 30te juni 1921 var åpnet for drift hadde en samlet lengde av 3 286,4 km., hvorav 436,1 km. privatbaner, og resten 2 850,3 km. statsbaner.

Efter Dovrebanens åpning i september 1921 er statbanenes samlede lengde 3 009 km.

Inntektene ved statsbanenes drift er i siste driftsår 1920—1921 steget til kr. 104 938 000,00 fra kr. 101 767 000,00 i 1919—20. Når inntektene tross takstforhøielse i august 1920 i driftsåret har utgjort et vesentlig mindre beløp enn hvad der var budgettert (kr. 117 663 000,00) skyldes dette dels arbeidsstans i forskjellige bedrifter, dels jernbanestreiken i desember 1920, samt videre en sterk trafikknedgang i siste halvdel av terminen. Samtidig er utgiftene øket. I 1919—20 utgjorde statsbanenes driftsutgifter kr. 107 019 000,00 mens det tilsvarende beløp i 1920—21 har utgjort kr. 124 532 000,00. Banenes regnskap har i driftsåret vist et betydelig underskudd, kr. 19 594 000,00. Medtas det i terminen utbetalte dyrktstillegg til statbanefunksjonærer, blir der et samlet underskudd av ca. 36,4 millioner kroner.

Forsikringssummene for de i Norges Brandkasse forsikrede bygninger utgjorde ved begynnelsen av 1921 4 274 millioner kroner. Denne forsikringssum er i årets løp etter et foreløpig opgjør steget med omtrent 420 millioner kroner og antas den 1ste januar 1922 å utgjøre 4 700 millioner kroner.

De hittil kjente brandskader i 1921 har bragt Brandkassens bygningsavdeling et tap på ca. kr. 8 725 000,00 eller over det dobbelte av dens tap i 1920.

Brandkontingenten, som i 1920 utgjorde kr. 7 879 000,00, antas i 1921 å ville utgjøre kr. 10 169 000,00.

Avdelingens reservefond, som ved utgangen av året 1920 utgjorde kr. 4 747 000,00, antas ved utgangen av 1921 å ville være ca. 4 millioner kroner.

Dessuten har avdelingen et ildsikringsfond og et avslagsfond på tilsammen kr. 1 065 000,00.

Brandkassens løsøresavdeling hadde ved begynnelsen av 1921 forsikringer til samlet beløp av ea. 250 millioner kroner, hvilken forsikringssum i årets løp er steget til ca. 300 millioner kroner.

Kontingenten, som for 1920 utgjorde kr. 523 307,88, er i 1921 steget til kr. 688 993,48.

Efter de hittil kjente brandskader beløper avdelingens brandtap i 1921 sig til kr. 798 436,24, hvorav for egen regning kr. 172 762,21.

Rikets tollintrader, som for budgetterminen 1920—21 var anslått til kr. 80 000 000,00, har for samme termin etter fradrag for utbetalte tollgodtgjørelse i henhold til tolltariffens § 12 utgjort kr. 71 228 942,86.

Brennevinsavgiften var for budgetterminen 1920—21 opført med 2 millioner kroner. Avgiften av det i samme termin fra oplagene utleverte almindelige brennevins med fradrag av avgiftsgodtgjørelse for utført brennevins og brennevins bestemt til teknisk og videnskapelig bruk m. v. har utgjort kr. 2 748 879,33.

Avgiften av etyletertilvirkingen, som for budgetterminen 1920—21 var anslått til kr. 100 000,00, har for samme termin utgjort kr. 101 916,50 etter fradrag av avgiftsgodtgjørelse for etyleter anvendt til teknisk eller videnskapelig bruk.

Ølavgiften, som for budgetterminen

1920—21 var anslått til kr. 8 000 000,00, har for samme termin utgjort kr. 9 835 780,24.

Avgiften av den innenlandske tobakksdyrking, som for budgetterminen 1920—21 var anslått til kr. 10 000,00, har for samme termin utgjort kr. 8 666,79.

Tobakkstempelavgiften, som for budgetterminen 1920—21 var anslått til 12 millioner kroner, har for samme termin utgjort kr. 9 553 218,41.

Stempelavgiften av dokumenter, som for budgetterminen 1920—21 var anslått til kr. 14 000 000,00, har for samme termin innbragt kr. 12 560 017,90.

Statskassens aktiver, som ved utgangen av 1920 utgjorde kr. 82 273 700,00, vil antagelig ved utgangen av 1921 beløpe sig til kr. 96 500 600,00. Hertil kommer Statens Reservefond, stort nominelt kr. 40 000 000,00.

I året 1921 er av Hypotekbanken ved hovedsætet (inntil 31te desember 1921) og lånekontorene (inntil 30te november 1921) utbetalt pantelån til samlet beløp kr. 19 047 100,00.

I 1921 er optatt to innenlandske serie-lån på henholdsvis 10 og 30 millioner kroner, tilsammen 40 millioner kroner.

Av bankens beholdning av serie 1916 er i 1921 solgt obligasjoner til beløp kr. 1 000,00. — Resten av denne serie til beløp kr. 121 500,00, samt restbeholdningen av serie 1917 til beløp kr. 30 458 000,00 er i 1921 båndlagt.

I året 1921 er således båndlagt obligasjoner til beløp kr. 30 579 500,00.

Ved myntinnretningen på Kongsberg er i 1921 for statskassens regning utmyntet ialt kr. 3 815 300,00 fordelt med

kr. 2 220 000,00 i 50-ører
» 1 100 000,00 i 25-ører
» 380 000,00 i 10-ører
» 54 750,00 i 5-ører
» 32 900,00 i 2-ører
» 27 650,00 i 1-ører

Rikets statsgjeld pr. 30te juni 1921.

A. Faste lån, hvis renter og avdrag opføres på statsbudgettet.

Disse lån, som ved utgangen av budgettåret 1919—20 utgjorde kr. 732 962 109,96, er i budgettåret forsøkt med kr. 12 982 500,00 hovedsakelig forskjellige i 1920 eksproprierte aktiebaners lån av Invalidefondet, og forminsket ved innfrielse av statskassens midlertidige lån av Fondet for Invalid- og Alderdomsforsikring og ved innfrielse av forskjellige i 1919 og 1920 eksproprierte aktiebaners gjeld samt ved avbetalinger forøvrig med ialt kr. 26 315 880,70. Disse lån androg således ved utløpet av terminen 1920—21 til kr. 719 628 729,26.

B. Faste lån, hvis renter og avdrag ikke opføres på statsbudgettet.

I budgettåret er der optatt to lån av denne art nemlig 1) Valutålånet i Amerika optatt høsten 1920 stort \$ 20 000 000,00 à kurs 5,00 = kr. 100 000 000,00, der er overdratt et innenlandsk bankkonsortium, som har overtatt lånets forrentning og avdragning, og 2) Innlandsk lån optatt våren 1921, stort kr. 50 000 000,00, til videre utlån hovedsakelig til kommunale elektrisitetsverk, som skal dekke renter og avdrag av dette lån.

Da disse to låns forrentning og amortisasjon således i realiteten skal bæres av andre enn statskassen, har departementet ikke funnet tilstrekkelig grunn til å opføre utgiftene hermed på statsbudgettet, men antar at lånene bør medtas i nærværende opgave over statsgjeldens størrelse. Det bankkonsortium, som har overtatt Valutålånet av 1920, har til sikkerhet for sin forpliktelse meddelt departementet midlertidige kvitteringer for kr. 100 000 000,00 av vedkommende bankers andel i Provianteringslånet. For det innenlandske lån, stort kr. 50 000 000,00, vil man få tilsvarende forskrivelser fra de kommuner m. fl., til fordel for hvem lånet er optatt.

C. Midlertidige lån.

Ved utløpet av budgetterminen 1919—20 var der — hovedsakelig til dekning av

utgifter ved landets proviantering m. v. — optatt midlertidige veksel- og kontolån hos en rekke banker til samlet beløp av ca. kr. 46 631 000,00. Ved utløpet av budgettåret 1920—21 androg de midlertidige veksel- og kontolån til ca. kr. 93 602 000,00, hvortil kommer et midlertidig lån av Invalidefondet stort kr. 10 788 000,00, tilsammen kr. 104 390 000,00.

Den til finansiering av statens vareomsetning åpnede kassekredit hos en rekke banker («Proviaanteringslånet»), som pr. 30te juni 1920 utgjorde kr. 343 762 000,00, blev pr. 30te juni 1921 ved innfrielse av endel bankers tilgodehavende redusert med kr. 5 600 000,00 til kr. 338 162 000,00. Av kassekreditten var ved utgangen av budgettåret 1919—20 benyttet et beløp av ca. kr. 340 574 000,00 og ved utgangen av budgettåret 1920—21 kr. 332 034 000,00, hvorav imidlertid, som ovenfor nevnt, var meddelt midlertidige kvitteringer for ca. kr. 100 000 000,00, til rest kr. 232 034 000,00.

Den i budgetterminen 1919—20 i England åpnede kassekredit, stor £ 500 000, der pr. 30te juni 1920 var opført i statsregnskapet med kr. 9 438 000,00, er pr. 30te juni 1921 med tillegg av påløpne renter i forrige termin regnskapsført med kr. 9 907 000,00. Den midlertidige («svevende») gjeld utgjorde således ved utgangen av budgetterminen 1920—21 kr. 346 331 000,00, og den samlede statsgjeld kr. 1 215 959 729,26.

Statsregnskapet for bugetterminen 1920—21 er avsluttet med et regnskapsmessig underskudd av kr. 75 110 000,00. Samtidig er imidlertid beløpet av innestående ubenyttede utgiftsbevilgninger gått ned med kr. 14 024 000,00. Fratrekkes dette beløp, fremkommer som nettounderskudd kr. 61 086 000,00. Statskassens beholdning, som ved utgangen av budgetterminen 1919—20 utgjorde kr. 152 579 000,00, er ved det ovennevnte regnskapsmessige underskudd i statsregnskapet samt ved forskjellige av beholdningen utredede utgifter m. v. forminsket med ialt kr. 81 014 000,00 og utgjorde ved utgangen av budgetterminen 1920—21 kr. 71 565 000,00.

I 1921 har der — overensstemmende Stortingets beslutninger av 21de og 29de april 1921 — for rekruttårsklassen 1921 vært avholdt rekruttskoler av den i vernepliktslovens § 49 fastsatte minimumsvarighet. Ennvidere har infanteriets og festningsartilleriets rekrutter hatt 12 dages videregående øvelser.

Regimentsamlinger var innstillet. Der blev avholdt befalsøvelser på 12 dages varighet, hvori deltok alt fastlønnet befal ved infanteriet, kavalleriet, felt-(posisjons-)artilleriet, ingeniørvåbnet, bergartilleriet og hærens flyvevesen.

Også i 1921 har der vært oprettholdt en mindre neutralitetsvakt i Sør-Varanger, men den blev inndratt 1ste juli 1921, fra hvilken dag der er oprettet en garnisonsavdeling i Sør-Varanger.

Norges geografiske Opmåling har utgitt følgende karter:

3 topografiske karter: Atnasjø, Hemse-dal (østlige del) og Stord.

1 landgeneralkart: Salta.

3 sjøkarter: 1) Alten—Langfjorden, 2) Løroysund—Rognsund og 3) Sørøysund—Vargsund til Hammerfest.

De ordinære tokter og øvelser har i 1921 i det vesentlige vært utført overensstemmende med de gitte bevilgninger.

Da innsiget av miner i løpet av våren avtok sterkt, blev i juli måned samtlige minegjeng inndratt; rapporterte miner er efter denne tid uskadeliggjort av mannskap, utsendt fra de sjømilitære distriktskommandoer.

Kommandofartøyet «Heimdal» har vært stasjonert i Finnmark hele året med undtagelse av en kortere tid ihøst, da det blev beordret til Horten for eftersyn og ombytning av mannskaper, hvorved man undgikk å holde fartøiets utskrevne besetning av 1ste contingent 1921 inne i tjenesten utover 6 måneder.

I tiden juni—september var «Farm» stillet til disposition for universitetsstipendiat Hoels Spitsbergenekspedisjon.

Kadettskibet «Tordenskjold» s sommer-

tokt har foregått langs den norske kyst og i havet utenfor inntil Varangerfjorden.

Alle øvrige tokter og øvelser har vært avholdt innenfor rikets grenser.

Nye fyre er tendt paa Skarvflesa (Vingavia) og Asenvågøen. Ryvingen elektriske fyr er forandret til gassfyr. Tåkesignaler er anbragt ved Agdenes fyr og ved Vadso. På forskjellige steder på kysten er oppsatt et større antall fyrlamper. En rekke nye merker er anbragt.

Kriseforanstaltningene har vært under fortsatt avvikling i 1921. Provianteringsdepartementets avdeling for import og eksport — restene av det tidligere Industri-forsyningssdepartement — er helt ophevet. Det samme er tilfelle med Statens Assuransecentral. Man har likeledes kunnet opheve en del komiteer sorterende under departementet.

I de øvrige bestående administrasjonsgrener er der foretatt tildels betydelige inn-skrenkninger.

Staten har fremdeles enerett til innførsel av korn og mel samt sukker og har også i 1921 gjennem proviarteringsdirektøren sørget for tilgangen af disse varer. Af korn og mel er der i 1921 innført ca. 247 000 tonn og av sukker ca. 22 800 tonn, hvorav 2 000 tonn raffinade. Det bemerkes, at sukker til industrielt bruk for tiden tillates innført direkte av vedkommende industrielle bedrifter. Av varer kontrahert for staten, men ennå ikke ankommet til landet ved årets utgang var ca. 61 600 tonn korn og mel, ca. 800 tonn farin og ca. 350 tonn raffinade. Foruten forannevnte varer er der ved Proviarteringsdirektøren i 1921 innført 32 495 tonn kull fra Amerika og 27 797 tonn kull fra Australien. Disse kull-partier, som først ankom i 1921, var kontrahert våren 1920 og sommeren 1920 under de dengang rådende vanskelige brenselstilstande. De importerer nu ikke lenger kull for statens regning gjennem Proviarteringsdirektøren. Statens befatning med kullimporten fra Spitsbergen og Bjørnøen sorterer under Handelsdepartementet, som imidlertid har benyttet proviarteringsdirektørens kull- og skibsfartsavdeling til distribuering, salg og

lagring av disse kull. Utsalgsprisen for kull var ved årets begynnelse kr. 200,00 pr. 1 000 kg. ab. lager. Ved utgangen av 1921 varierede priserne fra kr. 45,00 til kr. 57,00 etter kullenes kvalitet og beliggenhet.

De ved opløsningen av Statens Bren-selsstyre overtatte beholdninger av trekull er det ennå ikke lykkes å realisere.

Provianteringsdepartementet har også i 1921 bistått med driftslån til brennoljefabrikker i henhold til stortingsbeslutning af 31te mai 1921.

Der har i årets løp vært en betydelig nedgang i vareprisene og likeledes i fraktene. Samtidig som disse er falt i de eksporterende land, er dessverre også vårkrones verdi likeoverfor de viktigste utenlandske myntsorter sunket. Statens utsalgspriser for hvetemel, som ved årsskiftet ifjor stod i kr. 115,00 pr. 100 kg. engros, var ved årets utgang kommet ned i kr. 70,00, en nedgang på ca. 39 pet. Rungmelsprisen er nedsatt fra kr. 80,00 til kr. 55,00, en nedgang på ca. 31 pet. Statens utsalgspriser for sukker var 1ste januar 1921 kr. 185,00 og kr. 175,00 pr. 100 kg. engros, henholdsvis for amerikansk farin og javafarin. Den 1ste januar 1922 var prisen henholdsvis kr. 110,00 og kr. 90,00, en nedgang respektive ca. 40 og 48 pct.

Tonnasje for hjemtransport av statens monopolvarer befraktes i det åpne marked. Der er praktisk talt kun benyttet norsk tonnasje. Ved årets begynnelse var kornfrakten fra U. S. A. ca. kr. 66,00 pr. tonn og sukkerfrakten fra Java ca. kr. 80,00 pr. tonn. Ved årets utgang var fraktene henholdsvis kr. 34,00 og kr. 55,00.

Assuransen for statens regning vil etter Assuransecentralens ophevelse bli besørget av en assuranseavdeling under proviarteringsdirektoratet.

Proviarteringsdirektorats valutadisposisjoner skjer i samarbeide med Proviarteringsdepartementets Finansdirektorat. Valutaen kjøpes gjennem dette av landets privatbanker, og fordeles mellom disse i forhold til bankenes andel i statens lån. Såvidt mulig undgås kjøp av større poster på en enkelt dag.

Finansdirektoratet har forøvrig fortsatt sin virksomhet uforandret.

Vaksdal Mølle har uforandret vært drevet for statens regning. Der er i årets løp opført en del nye funktionær- og arbeiderboliger i overensstemmelse med derom fattet stortingsbeslutning.

Prisen på landsmel med statstilskudd blev ved kgl. resolusjon af 21de april 1921 nedsatt fra kr. 41,50 til kr. 31,50 pr. 100 kg. cif. inkl. sekk. Sådant mel ydes fremdeles kun de dårligst situerte i vanskelig stillede distrikter. Det meste av dette mel er gått til Nord-Norge.

Utligningen av erstatning for mindre inntekt etter maksimalfraktloven er ennå ikke afsluttet. Av hensyn hertil tillates intet skib utført til utlandet eller slettet av norsk skibsregister før erstatningen er betryggende sikret. Iøvig er samtlige restriksjoner på skibsfarten nu ophevet.

Den landets papirfabrikker i henhold til lov av 18de juli 1917 pålagte plikt til å levere papir til nedsatt pris til aviser og til skole- og undervisningsbruk er ophevet fra og med 1ste januar 1922.

Den til regulering av oljeprisene opprettede såkaldte «Merfraktkonto» er under avvikling og tilskuddet til kontoen er op hört fra 15de november 1921.

Der pågar fremdeles process om retten til kullfraktoverskuddet.

De under Provinanteringsdepartementets avdeling for import og eksport sorterende eksportforbud er ophevet med undtagelse av eksportforbudet for gull og sølv, som nu håndheves af Finansdepartementet.

De under departementets almindelige avdeling sorterende forbud mot utførsel av fødevarer m. v. er alle på en undtagelse nær ophevet.

Gitt på Kristiania slott den 25de januar 1922.

Under Vår hånd og rikets segl

Haakon.

(L. S.)

O. Blehr.

H. S. Fürst.

Samtlige importforbud er også ophevet med undtagelse av importforbudene for forskjellige frøsorter, sprit samt våben og ammunisjon, hvilke nu håndheves av respektive Landbruksdepartementet, Socialdepartementet og Forsvarsdepartementet.

Av de bek- og tjerepartier som staten i 1918 kjøpte av pomorenne gjenstår nu kun salget af et mindre bekparti. Garvebark-beholdningene er i sin helhet solgt.

Kontrollen med vareprisene er som tidligere foregått med bistand av Statens Prisdirektorat og Statens Prisråd. Der er navnlig i det siste halvår utfordiget en rekke bestemmelser siktende til å få prisene redusert til hvad der svarer til dagens produksjonskostninger og importpriser med tillegg av en rimelig fortjeneste.

Navnlig har det vært påkrevet å treffe foranstaltninger til regulering av detaljpri-serne i forhold til de synkende fabrikk- og grossistpriser likesom der for flere hånd-verksfags vedkommende har vært nødvendig å fastsette fortjenestereguleringer. De foretatte reguleringer har stått i nært forbindelse med den kontroll som føres med konkurranseregulerende sammenslutninger og avtaler m. v. mellom næringsdrivende. Under 30te september 1921 blev der sanksjonert en tilleggslov til midlertidig lov om prisregulering m. v., og i henhold til den nye lov blev der den 6te oktober 1921 utfordiget nye reviderte forskrifter om anmeldelse og registrering av sammenslutninger, monopol og storbedrifter m. v. Registret blev utlagt for offentligheten i november måned. Ved utgangen av året var der registrert 410 sammenslutninger, 49 enkeltstående konkurranseregulerende avtaler og 51 storbedrifter.